

ЦЕНТР СОЦІОЛОГІЧНОГО АУДИТУ
(Інститут гуманітарних проблем НГУ)

ЄВРОСТУДЕНТ
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проект „ЄВРОСТУДЕНТ” є багаторічною міжнародною програмою з вивчення думок і настроїв студентів. За минулі роки проведено чотири хвилі програми у понад двадцяти країнах Європи. Цього року Україна також бере участь у даному міжнародному дослідженні, яке проводиться за ініціативи Міністерства освіти і науки України та організаційного сприяння Соціологічної асоціації України. Одним з вузів, що потрапив у вибірку по Дніпропетровському регіону, є Державний ВНЗ «**Національний гірничий університет**».

У ході дослідження **вивчались думки студентів з широкого кола питань**, що стосуються їхнього повсякденного життя та освіти: **доступність** вищої освіти; **умови** навчання та проживання; **плани** студентів на майбутнє; **ставлення** до можливості навчання в інших країнах світу тощо.

Опитано 128 студентів НГУ інженерних спеціальностей (травень 2014 р.).

Основні результати

Навчання в університеті

Більше половини опитаних студентів (**53 %**) відзначили, що їх навчання повністю фінансується з бюджету. Кожен десятий студент відзначив, що переважно приватно фінансує власне навчання (особисті або сімейні кошти, освітній грант або кредит).

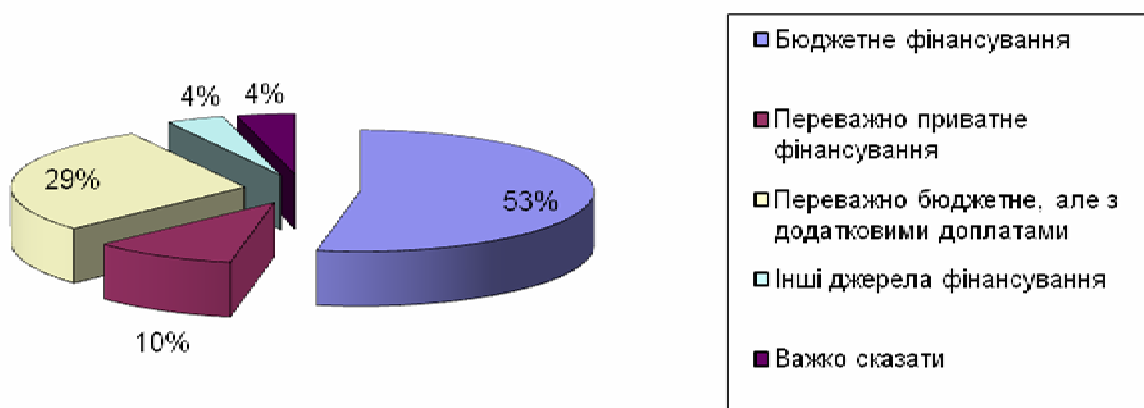

Рис. 1. Джерела фінансування навчання (у % до загальної кількості опитаних)

Більшість студентів (**68 %**) після закінчення поточного навчання вже зараз планують його продовжити (скоріше за все за магістерською програмою або в аспірантурі). **Кожен п'ятий** не має певних планів, **8 %** студентів

однозначно не планують подальше навчання, **4 %** планують вийти на роботу після закінчення поточного навчання, а згодом – повернутися.

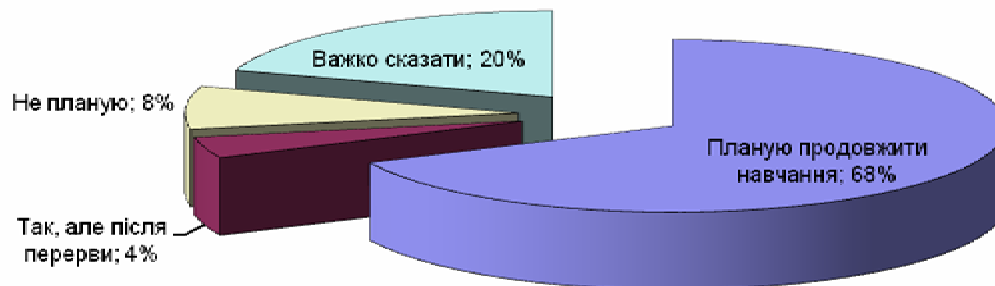

Рис.2. Розподіл відповідей на питання: «Чи плануєте Ви після закінчення поточного навчання його продовжити?» (у % до загальної кількості опитаних)

Серед тих, хто планує продовжити навчання, більшість збираються це зробити в Україні. **10 %** – в іншій країні.

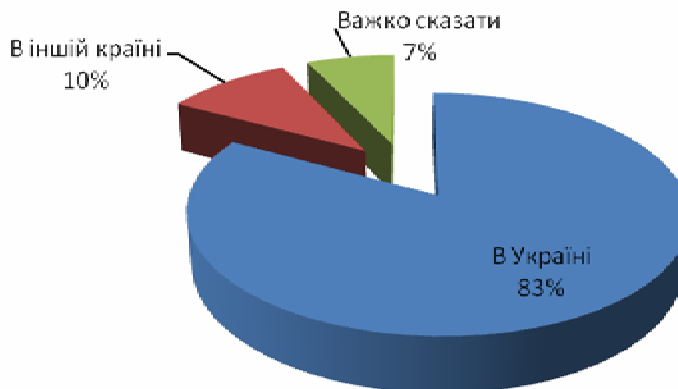

Рис. 3. Де планують продовжити навчання студенти після отримання диплому бакалавра (у % до тих, хто планує продовжити навчання)

За результатами дослідження студенти, які не збираються продовжувати поточне навчання, мають наступні плани: шукати роботу, відкрити власний бізнес, працювати там, де працюють зараз.

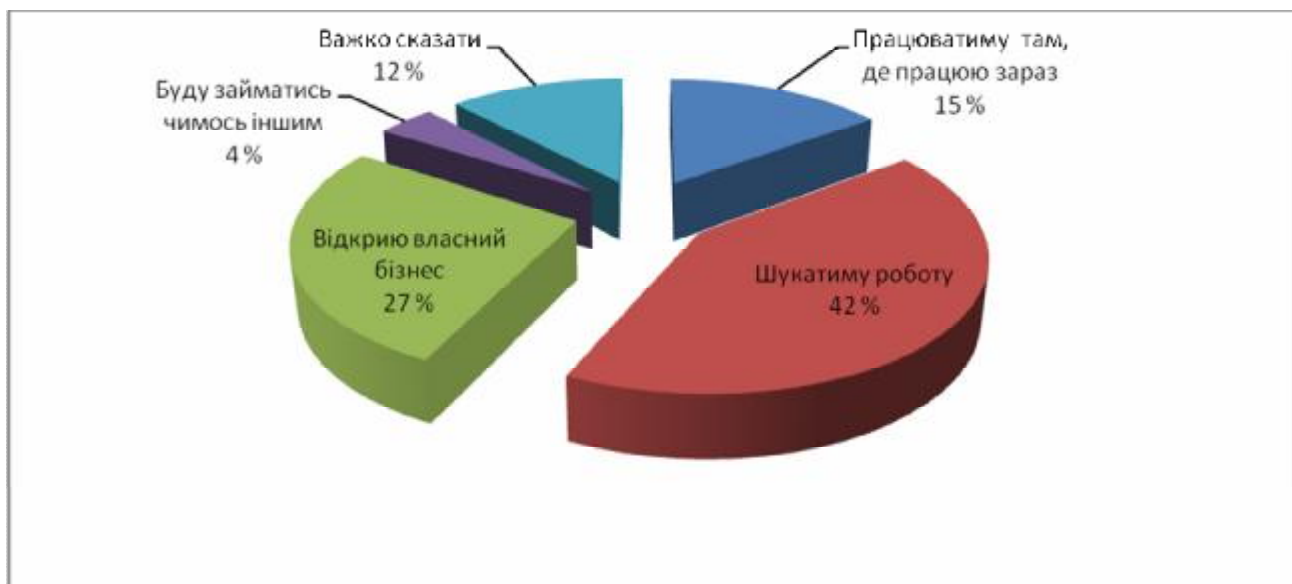

Рис. 4. Розподіл відповідей на питання: «Якщо Ви не плануєте продовжувати освіту в найближчий рік після закінчення навчання, то чим плануєте займатися протягом цього року?» (у % до тих, хто не планує продовжити навчання)

Таблиця 1. Ступінь задоволеності студентів НГУ різними аспектами діяльності університету (у % до загальної кількості опитаних)

	Задоволений повністю	Скоріше задоволений	Чимось задоволений, чимось ні	Скоріше не задоволений	Зовсім не задоволений
Якість викладання	28	37	35	0	0
Організація навчання та розклад	33	31	28	6	2
Можливість вибору з широкого переліку предметів	18	31	33	12	6
Ставлення адміністрації університету до студентів	33	31	26	10	0
Ставлення викладачів до студентів	37	47	10	4	2
Освітня інфраструктура (бібліотека, комп'ютери, аудиторії і т.д.)	43	41	12	4	0

Як бачимо, найбільшою мірою студенти **задоволені** (за сумою відсотків по відповідях «Задоволений повністю», «Скоріше задоволений») ставленням викладачів до студентів та освітньою інфраструктурою.

Що стосується оцінки власних шансів на ринку праці після закінчення навчання в університеті (зокрема: в Україні, країнах колишнього СРСР, інших країнах світу), то вона виявилася наступною.

Респонденти достатньо високо оцінюють власні шанси щодо працевлаштування в інших країнах світу, значно менше таких можливостей

бачать в Україні (Табл. 2). За власною думкою студентів, найнижчі шанси на працевлаштування вони мають в інших країнах колишнього СРСР.

Таблиця 2. Розподіл відповідей на питання, як Ви оцінюєте свої шанси на ринку праці після закінчення навчання в університеті (у % до кількості опитаних)

	Дуже високі шанси на працевлаштування	Відносно високі шанси на працевлаштування	Середні шанси на працевлаштування	Відносно низькі шанси на працевлаштування	Дуже низькі шанси на працевлаштування	Важко відповісти
В Україні	12	33	31	12	8	4
В інших країнах колишнього СРСР	12	28	35	2	10	12
В інших країнах світу	18	31	18	10	12	11

Економічний статус

Більше половини студентів (54 %) проживають з батьками чи іншими родичами.

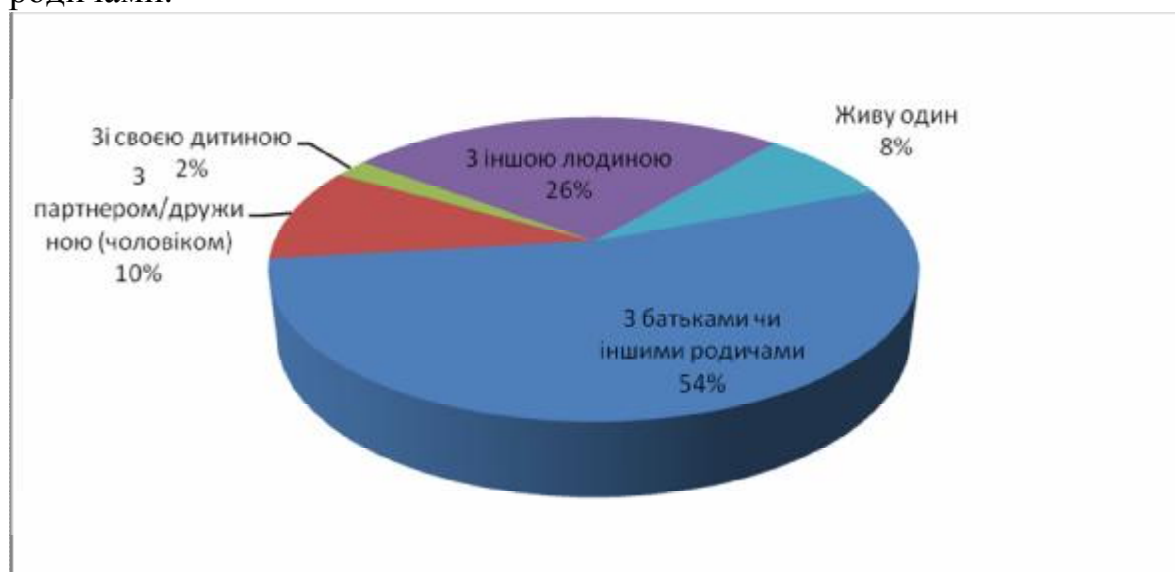

Рис. 5. З ким проживають студенти під час навчання (у % до загальної кількості опитаних)

Третина студентів (35 %) проживають у студентському гуртожитку. Більшість студентів задоволені умовами свого проживання.

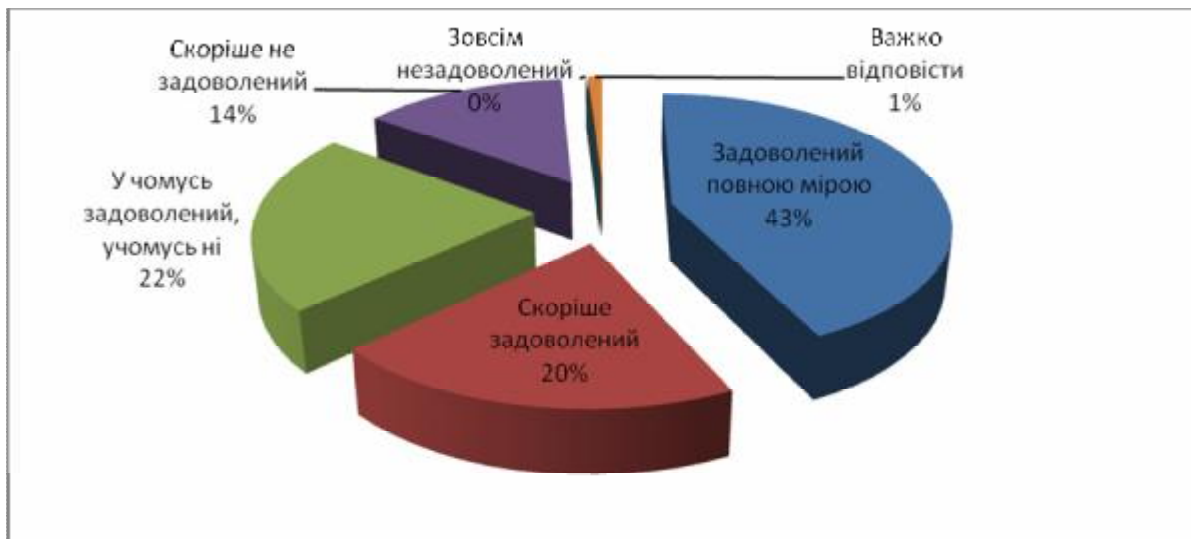

Рис. 6. Ступінь задоволеності умовами проживання під час навчання (у % до загальної кількості опитаних)

Найчастіше студенти НГУ дістаються від свого дому до університету громадським транспортом (**51 %**), кожен третій – пішки, **2 %** їздять велосипедом.

Дослідження суб'єктивної оцінки студентами свого матеріального положення показало, що тільки **8 %** опитаних мають серйозні фінансові труднощі. 16 % відзначили, що взагалі не мають фінансових труднощів. Решта студентів відзначали, що мають фінансові труднощі різного ступеню.

Таблиця 3. Суб'єктивна оцінка фінансових труднощів (у %, за 5-бальною шкалою, де 1 – фінансових труднощів немає, 5 – серйозні фінансові труднощі).

Бали	1	2	3	4	5
	Фінансових труднощів немає				Серйозні фінансові труднощі
%	16	20	34	22	8

У поточному семестрі більше чверті опитаних студентів постійно працюють на оплачуваній роботі або підробляють. Але більшість відзначили, що взагалі не працюють.

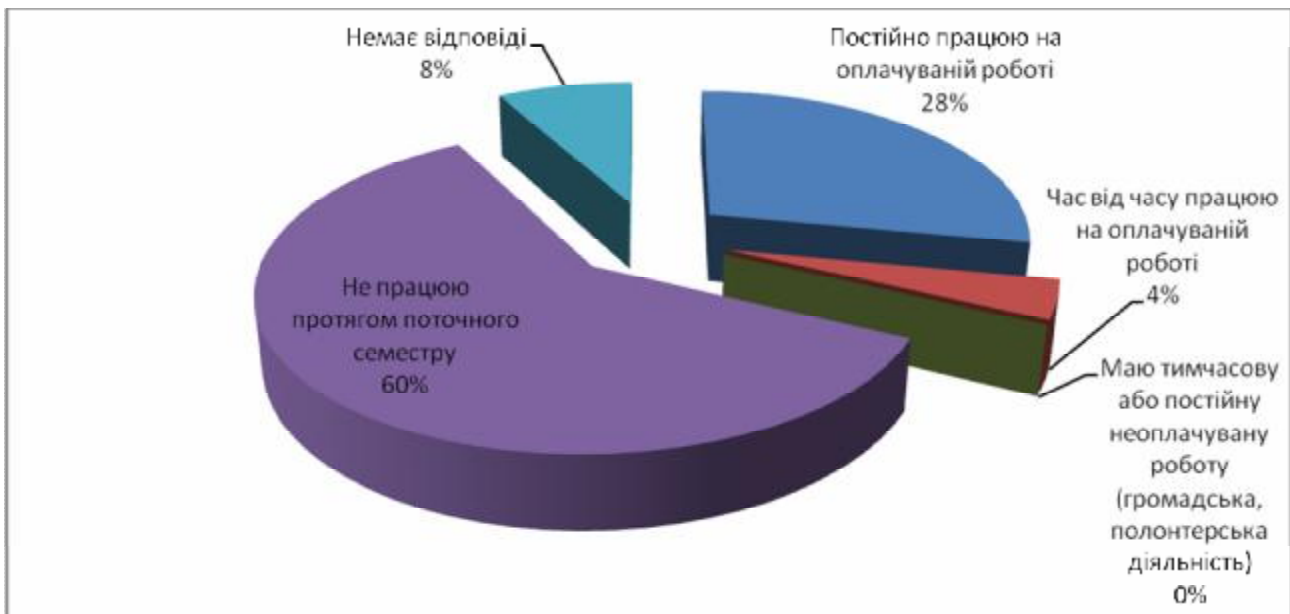

Рис. 8. Додаткова зайнятість студентів (у % до загальної кількості опитаних)

Основними причинами, з яких студенти вдаються до оплачуваної роботи під час навчання, є покращення власного рівня життя та оплата за проживання.

Наскільки робота (оплачувана або неоплачувана) пов'язана зі спеціальністю, яку студент отримає по закінченню навчання в університеті:

- взагалі не пов'язана (16 %);
- у чомусь пов'язана, у чомусь ні (12 %);
- скоріше не пов'язана, ніж пов'язана (6 %);
- пов'язана (2 %);
- немає відповіді (64 %).

Освіта за кордоном, мова, здоров'я

Дослідження показало, що в цілому участь студентів інженерних спеціальностей НГУ в процесі міжнародної академічної мобільності є **незначною**. На питання «Ви коли не будь навчалися як студент за кордоном?» більше половини відповіли, що не навчались і не планують, і лише **6 %** відзначили, мають досвід навчання за кордоном.

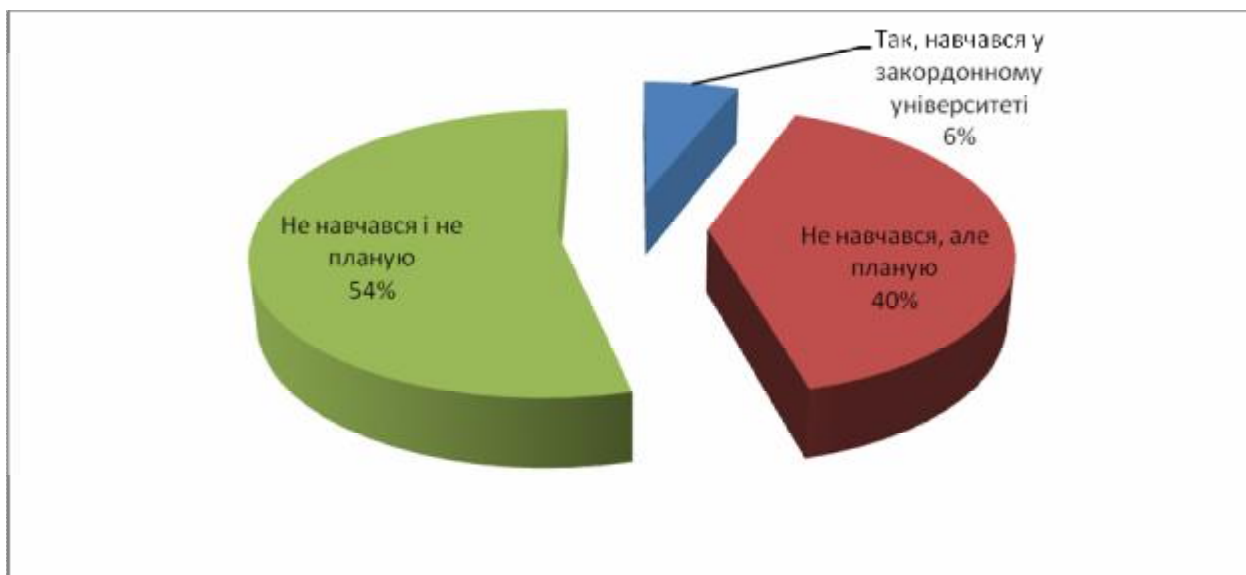

Рис. 9. Навчання за кордоном (у % до загальної кількості опитаних)

Найбільш значимими перешкодами для тимчасового навчання за кордоном стали (за мірою зниження актуальності):

- додатковий фінансовий тягар;
- недостатнє знання іноземної мови;
- проблеми з виїздом в іншу країну (віза, вид на проживання);
- розлука з чоловіком, партнером, дитиною, друзями;
- втрата оплачуваної роботи;
- брак інформації;
- відсутність мотивації (бажання);
- недостатньо висока академічна успішність для навчання за кордоном;
- проблема інтеграції (сумісності) навчання за кордоном зі структурою програми навчання в країні;
- обмежений доступ до програм з академічної мобільності;
- незначний внесок навчання за кордоном для освіти в Україні;
- проблеми визнання результатів, що досягнуті за кордоном.

Таблиця 3 Оцінка рівня володіння мовами (у % до загальної кількості опитаних)

	Рідна мова	Дуже добре	Просунутий рівень	Середній рівень	Початковий рівень	Немає відповіді
Українська	41	35	14	6	0	0
Російська	53	37	4	2		6
Іноземна		4	2	2	12	80

Дослідження показало, що переважна більшість студентів (**77 %**) не мають жодних обмежень, пов'язаних зі станом власного здоров'я. серед тих, хто таки вказав на певні проблеми, відзначалось таке: **6 %** – порушення рухової функції; **4 %** – хронічні захворювання, **4 %** – порушення в роботі органів

сприйняття (зору або слуху); труднощі з навчанням і засвоєнням інформації (синдром гіперактивності, дислексія). При цьому студенти, які відзначили наведені вище проблеми зі здоров'ям, вважають, що вони зовсім або практично не перешкоджають їм у навчанні у вищому навальному закладі.

Висновки

Більшість студентів не планують зупинитись на отриманні диплома бакалавра і будуть продовжувати навчання в магістратурі, аспірантурі, отримувати іншу спеціальність в Україні чи за кордоном. При цьому частина тих, хто планує продовжити навчатись за кордоном досить мала, що не відповідає загальносвітовим тенденціям. Більшість країн останнім часом на державному рівні стимулюють навчання студентів в інших країнах, створюючи умови для їхнього повернення, збагачених міжнародним досвідом та сучасною освітою. При цьому студенти вважають, що за кордоном вони могли б значно успішніше та швидше знайти роботу. Тобто мають відчуття затребуваності інженерної освіти, яку отримують в НГУ, за кордоном.

Тенденція продовження навчання також свідчить про те, що молоде покоління відкладає період вступу до дорослого життя. Це зумовлено і об'єктивними причинами. Суспільство, економіка, ринок праці, зокрема, динамічно змінюються, знання й компетенції студентів, отримані за період навчання, швидко застарівають. Як наслідок, студенти начебто й розуміють цінність освіти й в цілому задоволені її якістю в НГУ, але вони чітко усвідомлюють її затеоретизованість, «відірваність від життя». Тому планують отримати додаткову освіту з іншої спеціальності.

Значна частина студентів, не очікуючи завершення навчання, вже працюють. Їхня робота не завжди пов'язана з отримуваною спеціальністю. Причини таких підробітків під час навчання виключно матеріального характеру: підвищення рівня життя, оплата власних потреб. Незначними є такі мотиви: початок кар'єри, набуття практичних навичок та досвіду, розкриття власних талантів, входження в доросле життя тощо.

Також студенти відносно оптимістично оцінюють власне матеріальне положення. Більшість студентів задоволені умовами свого проживання. Високо оцінюють стан власного здоров'я.